

KOD UCZNI

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

dzień		miesiąc		rok			

PRÓBNY EGZAMIN

W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM

Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

ARKUSZ A1

LUTY 2004

Historia sportu

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 11 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ krerek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

	B	C	D
--	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

	B	C	
--	---	---	--

8. Rozwiązania zadań od 21. do 27. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsce opatrzone napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Czas pracy:
120 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

Powodzenia!

TEKST I (dotyczy zadań: 1., 2., 3., 4., 5.)

W krainie Elis, na Peloponezie, leżała Olimpia, najsławniejsze miejsce kultu Dzeusa w całej starożytności. U zbiegu dwóch rzek, Alfejosu i Kladeosu, między wzgórzami zarośniętymi borem, wśród łąk zielonych, zebrane w świętym okręgu stały liczne świątynie i budowle przeznaczone do mieszkania kapłanów, ćwiczenia zawodników, składy kosztownych podarków. Co cztery lata odbywały się igrzyska, które od r. 776 przed n.e. przetrwały aż do r. 393 n. e., kiedy to zniósł je cesarz Teodozjusz; jego następca w trzydzieści lat później kazał spalić świątynię Dzeusa. Olimpia zmieniła się w to rumowisko, jakim jest dzisiaj, gdzie połamane kolumny i poprzerzucane kamienie porasta trawa pomieszana z rumiankiem.

Olimpia nie była miastem, lecz jakby osadą świątyni, dokoła których kapłani spełniali nakazane obrządki. Ożywiała się jedynie raz na cztery lata, przez kilka dni igrzysk, wypadających w drugą lub trzecią pełnię księżyca po przesileniu letnim, a więc w połowie sierpnia lub września. Na ten czas ustawały w całej Grecji spory i wojny: ogłaszano „pokój boży”, aby szcęk oręża nie mącił powszechnej radości. W dolinie Alfejosu kramarze rozbijali namioty, budy i stragany. Pasterze z Arkadii i Mesenii spędzali trzody bydła, kóz i owiec, które chętnie kupowano na ofiary. Szły gromadnie orszaki pielgrzymów śpiewając pieśni pobożne lub wesole. Ze wszystkich stron ściągali zawodnicy, każdy ze swoim nauczycielem gimnastyki. Na wozach jechali wielcy panowie, których konie stawały do wyścigów. Uroczyste procesje miast greckich wiozły bogate dary dla świątyni Dzeusa.

Igrzyska trwały kilka dni i obejmowały wszelkie popisy zręczności i siły. Nagrodą był wieniec oliwny, symboliczny dar, bezcenny w oczach tysięcy młodych ludzi, którzy z najodleglejszych stron świata greckiego dążyli do Olimpii w nadziei zwycięstwa. Zawodnik ozdobiony tą świętą gałązką wracał do miasta rodzinnego jak triumfator.

Jan Parandowski, *Mitologia*, Warszawa 1972.

Zadanie 1. (0-1)

Igrzyska olimpijskie organizowano ku czci

- A. Teodozjusza. B. kapłanów. C. cesarzy. D. Zeusa.

Zadanie 2. (0-1)

W zawodach sportowych brali udział zawodnicy

- A. tylko z Olimpii. B. z całego świata.
C. z miast-państw greckich. D. tylko z Europy.

Zadanie 3. (0-1)

Olimpiada według starożytnych Greków to

- A. czteroletni okres między igrzyskami. B. konkursy z różnych dziedzin nauki.
C. międzynarodowe zawody sportowe. D. siedziba bogów olimpijskich.

Zadanie 4. (0-1)

Cesarz Teodozjusz zabronił organizowania igrzysk, gdyż

- A. podważały autorytet cesarza rzymskiego. B. nawiązywały do słowiańskich wierzeń.
C. przestały cieszyć się zainteresowaniem. D. zostały uznane za pogański obyczaj.

Zadanie 5. (0-1)

Który z wyrazów jest akcentowany inaczej niż pozostałe?

- A. Świątynia.
- B. Gimnastyka.
- C. Triumfator.
- D. Igrzyska.

Poniższe ilustracje dotyczą zadań: 6. i 7.

A

B

C

Na podstawie: *Olimpijczycy*, Warszawa 1960.

Zadanie 6. (0-1)

Prezentowane ilustracje są przykładem

- A. akwareli.
- B. malarstwa wazowego.
- C. fresku.
- D. malarstwa olejnego.

Zadanie 7. (0-1)

Ilustracja C prezentuje styl

- A. czerwonofigurowy.
- B. orientalizujący.
- C. czarnofigurowy.
- D. geometryzujący.

TEKST II (dotyczy zadań: 8., 9., 10., 11.)

Wracając z Akropolu, czy też ze śródmieścia przez Wasilikos Kiposi, największy park założony przed przeszło stu laty z inicjatywy królowej Amalii, zatrzymywałem się tutaj, by choć chwilę odpocząć i nasycić się niepowtarzalnym pięknem tego miejsca. [...]

Najbardziej polubiłem mały placzyk, tuż przy wyjściu na ulicę w pobliżu pomnika lorda Byrona. Palmy, cyprysy, platany, drzewa pomarańczowe, obrzucone białym kwieciami, choć pośród listowia dojrzałe owoce: to właśnie było zdumiewające. [...]

Siedziałem na ławce i patrzyłem na widniejący poza jezdnią stadion z marmuru, zbudowany na miejscu antycznego, wystawionego w IV wieku przed naszą erą, u stóp niewielkiego wzgórza, porośłego piniami i cyprysami. Świecił niczym ogromna srebrniejąca podkawa ciśnięta w zieleń. Tuż obok rozciągał się niewielki park Pankrati, odbijający się ciemną barwą od kształtu stadionu, zbyt wąskiego, przypominającego raczej hipodrom aniżeli nowoczesne boisko. Odtworzony w dawnych wymiarach liczy 192 metry długości, tyle właśnie wynosiła grecka miara zwana stadionem. Stracił jednak na znaczeniu praktycznym i stał się zastęptym w marmurze pomnikiem.

Tu właśnie, 5 kwietnia 1896 roku, w dniu święta narodowego nowożytnej Grecji, po słowach króla Jerzego I, oznajmiającego, że otwiera pierwsze międzynarodowe igrzyska olimpijskie, rozległy się fanfary, a później kantata odśpiewana przez chór. Stu piętnastu zawodników z trzynastu krajów wyprężyło się na baczność, publiczność wstała z miejsc, wszyscy wpatrywali się w zebranych na stadionie sportowców. Musiała to być podniosła chwila, szczególnie dla barona Pierre de Coubertina, francuskiego działacza występującego od dziecięciu lat na rzecz wskrzeszenia zawodów, mających tak doniosłą wagę w starożytnym świecie. Nie w Olimpii jednak doszło do rywalizacji pomiędzy zawodnikami, Olimpii odkopanej przez Niemca Curtiusa w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XIX wieku, zagubionej wśród pinii i gajów oliwnych, lecz w ateńskim parku Ardetos.

Lesław M. Bartelski, *Stadion z Marmuru*, [w]: Olimpijskie laury, Warszawa 1980.

Zadanie 8. (0-1)

Pierwsze nowożytne igrzyska odbyły się

A. na greckim Akropolu.	B. w ateńskim parku Pankrati.
C. w miejscu Olimpii.	D. w ateńskim parku Ardetos.

Zadanie 9. (0-1)

Dla starożytnych Greków „stadion” był

A. jednostką długości.	B. obiektem sportowym.
C. miejscem spotkań.	D. pomnikiem z marmuru.

Zadanie 10. (0-1)

Odtworzony nieopodal Akropolu stadion z marmuru

A. pełni funkcję hipodromu.	B. symbolizuje nowożytne igrzyska.
C. upamiętnia pierwsze igrzyska.	D. jest miejscem rozgrywek sportowych.

Zadanie 11. (0-1)

Narrator tekstu II swoje spostrzeżenia przekazuje z

A. Rzymu.	B. Aten.	C. Olimpii.	D. Delf.

TEKST III (dotyczy zadań: 12., 13., 14., 15., 16.)

Skok o tyczce

Już odbił się, już płynie! Boską równowagą
Rozpina się na drzewcu i wieje, jak flagą,
Dolata do poprzeczki i z nagłym trzepotem
Przerzuca się jak gdyby był ptakiem i kotem.

- 5 Zatrzymajcie go w locie, niech w górze zastygnie,
Niech w tył odrzuci tyczkę, niepotrzebną dźwignię,
Niech tak trwa, niech tak wisi, owinięty chmurą,
Rozpylony w powietrzu, leciutki jak pióro.

- Nie opadnie na siłach, nie osłabnie w pędzie,
10 Jeszcze wyżej się wzniesie, nad wszystkie krawędzie,
Odpowie nam z wysoka, odkrzyknie się echem,
Że leci prosto w niebo, jest naszym oddechem.

Kazimierz Wierzyński, *Wybór poezji*, Wrocław 1984.

Zadanie 12. (0-1)

Podmiot liryczny wiersza można utożsamiać z

A. komentatorem sportowym.	B. lekkoatletą.
C. sędzią sportowym.	D. trenerem.

Zadanie 13. (0-1)

Pierwsza strofa wiersza ma urozmaicony tok rytmiczny dzięki zastosowaniu

A. rymów.	B. porównań.	C. przerzutni.	D. wykrzyknienia.

Zadanie 14. (0-1)

Wiersz Kazimierza Wierzyńskiego wywołuje w czytelniku

A. spokój.	B. obawę.	C. ożywienie.	D. dezorientację.

Zadanie 15. (0-1)

Ruch w wierszu został uwydatniony poprzez zastosowanie

A. epitetów.	B. powtórzeń.	C. rzeczowników.	D. czasowników.

Zadanie 16. (0-1)

Główną myślą utworu Kazimierza Wierzyńskiego jest

A. refleksja na temat wyczynu sportowego.	B. usilna chęć pokonania współzawodników.
C. opis przygotowań do skoku o tyczce.	D. opis przeżyć wewnętrznych skoczka.

TEKST IV (dotyczy zadań: 17.,18., 19., 20.)

Na stadionie olimpijskim w stolicy Katalonii, Barcelonie 65000 widzów oraz trzy i pół miliarda ludzi przy odbiornikach telewizyjnych na całym świecie, przeżywało uroczystość otwarcia XXV Letnich Igrzysk Olimpijskich. W trakcie ich trwania rozdano 259 złotych, 258 srebrnych oraz 298 medali brązowych. 9850 sportowców reprezentowało 172 kraje. [...]

Przemarsz uczestników igrzysk demonstrował dramatyczne przemiany, jakie nastąpiły na Wschodzie Europy. Maszerowała np. ekipa Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP). Podczas dekoracji zwycięzców w poszczególnych konkurencjach sportowcy WNP przemieniali się w Białorusinów, Gruzinów, Rosjan i odpowiednio do tego podnoszono na maszt flagi narodowe i grano hymny narodowe. Z powodu wojny domowej w Jugosławii serbscy uczestnicy igrzysk występowali jako osoby prywatne. Natomiast drużyna koszykówki byłej Jugosławii wystąpiła pod flagą Chorwacji. [...]

W dziesięcioboju zwyciężył zawodnik Czechosłowacji Robert Zmelik. U niego natomiast powstał ważny problem, czy jest on Czechem czy Słowakiem? W kolarskim sprincie Erika Salumae została powitana jako pierwsza estońska zwyciężczyni olimpijska. W 1989 r. była ona jeszcze radziecką mistrzynią świata w tej dyscyplinie. [...]

Polakom poszło dobrze. Arkadiusz Skrzypaszek, po swoim przejeździe wyszedł na prowadzenie, ale został jeszcze najgroźniejszy rywal Eduard Zenowka. Jeżeli pojedynek normalnie będzie miał złoto dla siebie i dla drużyny. Zaczął nieźle, ale potem nastąpiły kolejne wpadki, a w końcu wielki dramat doskonałego pięcioboisty. Trzy rzutki, wyłamanie, upadek z koniem. To co dla Zenowki stanowiło tragedię, dla Skrzypaszka i jego kolegów oznaczało coś całkiem odwrotnego.

Na podstawie *Kroniki sportu*, Warszawa 1993.

Zadanie 17. (0-1)

XXV Letnie Igrzyska Olimpijskie w Barcelonie odbyły się w

A. I połowie XIX wieku.	B. II połowie XIX wieku.
C. I połowie XX wieku.	D. II połowie XX wieku.

Zadanie 18. (0-1)

Która z dyscyplin sportu była konkurencją igrzysk w starożytnej Grecji?

A. Skok wzwyż.	B. Sprint kolarski.	C. Pięciobój.	D. Dziesięciobój.

Zadanie 19. (0-1)

Po upadku komunizmu, w 1989 roku, suwerenność odzyskały kraje

A. Azji Zachodniej.	B. Europy Wschodniej.
C. Europy Zachodniej.	D. Bliskiego Wschodu.

Zadanie 20. (0-1)

W końcu XX wieku w Europie doszło do licznych konfliktów na tle etnicznym i religijnym. Zakończyły się one wojną na terytorium

A. Niemiec.	B. Rumunii.	C. Jugosławii.	D. Czechosłowacji.

Zadanie 21. (0-1)

Na podstawie tekstu I wyjaśnij znaczenie wyrażenia „pokój boży”.

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0-1)

Wypisz z wiersza Kazimierza Wierzyńskiego słowa skierowane do adresata wypowiedzi.

.....

Zadanie 23. (0-2)

Na podstawie tekstów I i IV wymień cztery cechy współczesnych igrzysk, odróżniające je od starożytnych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (0-1)

Podaj dwa symbole narodowe, towarzyszące ceremonii dekoracji zwycięzcy podczas olimpiady sportowej.

.....

.....

Zadanie 25. (0-4)

W imieniu króla Jerzego I zredaguj wypowiedź na rozpoczęcie pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich. Twoja wypowiedź powinna być zawarta w 3–5 zdaniach.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 26. (0-5)

W imieniu członków Szkolnego Koła Sportowego zredaguj tekst zaproszenia na turniej szachowy dla rówieśników z zaprzyjaźnionej szkoły.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Świat bez sportu byłby uboższy. Uzasadnij słusność tego stwierdzenia, odwołując się do tekstów z arkusza oraz własnych doświadczeń, przemyśleń.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

BRUDNOPIS